

DRUŠTVO MEDICINSKIH BIOHEMIČARA SRBIJE

70 GODINA POSTOJANJA I RADA

Nada Majkić-Singh

Društvo medicinskih biohemičara Srbije

Ove godine Društvo medicinskih biohemičara Srbije (DMBS) obeležava 70 godina svog postojanja i rada u kojima je kao članica International Federation for Clinical Chemistry and Laboratory Medicine (IFCC) i European Federation for Clinical and Laboratory Medicine (EFLM) služilo i potpomoglo razvoju kliničke hemije i laboratorijske medicine kako u Srbiji tako i šire.

Društvo medicinskih biohemičara Srbije takođe je član regionalne Balkanske kliničko laboratorijske federacije (BCLF).

Istorijski razvoj

Društvo medicinskih biohemičara Srbije (ranije Jugoslavije – DMBJ) osnovano je 1955. godine, ma da medicinski biohemičari Srbije počinju da se okupljaju u svojim stručnim udruženjima odmah posle Drugog svetskog rata. Naime, još pre 1950. godine u Farmaceutskom društvu Srbije sastajali su se laboratorijski stručnjaci, od kojih su naročito bili aktivni Prof. dr Aleksandar Damanski za bromatologiju, Prof. dr Momčilo Mokranjac za toksikologiju i Doc. dr Pavle Trpinac za biohemiju.

Sekcija za sanitarnu hemiju, koja je objedinjavala sva tri profila laboratorijskih radnika osnovana je prvog januara 1951. godine. Kasnije je ova Sekcija preimenovana u Sekciju za medicinsku biohemiju Srbije, čiji je prvi predsednik bio Profesor Dr Pavle Trpinac.

Maja 1971. godine Društvo medicinskih biohemičara Jugoslavije postalo je 28. članica Međunarodne federacije za kliničku hemiju (International Federation for Clinical Chemistry, IFCC). U to vreme predsednik DMBJ bila je primarijus Tatjana Plečaš-Drljača, srpski medicinski biohemičar, a predsednik IFCC-a je bio Dr Martin Rubin.

Profesor Dr Pavle Trpinac

Primarijus Tatjana Plečaš-Drljača

Detaljan opis razvoja medicinske biohemije u Jugoslaviji i kasnije u Srbiji počevši od kraja druge polovine 11. veka kad su Srbi otpočeli da stvaraju svoju nacionalnu kulturu u manastiru Studenici, a kasnije u srpskom manastiru Hilendaru u Sv. Gori kad je Sv. Sava osnovao prvu srpsku bolnicu može se sagledati u dvema monografijama »*Razvoj medicinske biohemije u Jugoslaviji*« i »*Srpska medicinska biohemija u 21. veku - Posle 70 godina*«.

Na šestom plenumu Saveza farmaceutskih društva Jugoslavije (SFDJ), koji je održan 15. maja 1955. godine u Splitu, doneta je odluka o osnivanju Sekcije za medicinsku biohemiju u SFDJ. Sekcija za medicinsku biohemiju SFDJ preimenovana je u *Društvo za medicinsku biohemiju u SFDJ*, na osnovu odluke XVI plenuma SFDJ, koji je održan 15. maja 1965. godine u Banjaluci. Shodno navedenom, na osnovu odluke DMBJ, donete 6. aprila 1995. godine, na temelju istorijskih podataka, 15. maj je ustanovljen kao **Dan Društva medicinskih biohemičara Jugoslavije**. Nakon raspada Jugoslavije, Društvo je u kraćem periodu imalo naziv *Društvo medicinskih biohemičara Srbije i Crne Gore*, da bi nakon toga dobilo svoj zvaničan naziv **Društvo medicinskih biohemičara Srbije** i kao takvo jedino je zadržalo svoje trajno članstvo u IFCC-u i EFLM.

Ciljevi Društva

Cilj Društva medicinskih biohemičara Srbije (DMBS) je da okuplja medicinske biohemičare radi unapređivanja i razvoja svih grana medicinske biohemije u zdravstvenoj delatnosti. Zadaci Društva se sastoje u ujednačavanju standarda rada u kliničko-biohemijskim laboratorijama, edukaciji medicinskih biohemičara na svim nivoima obrazovanja, podsticanju naučno-istraživačkog rada, utvrđivanju normativa rada i sprovođenju, primeni i poštovanju kodeksa etike zdravstvenih radnika. Utvrđene standarde u oblasti medicinske biohemije DMBS predlaže odgovarajućim republičkim institucijama. Zadatak Društva je da omogućuje razmenu iskustava svojih članova sa članovima srodnih organizacija u zemlji i u inostranstvu.

Organizacija Društva

Društvo je 2006. godine preimenovano u **Društvo medicinskih biohemičara Srbije (DMBS)**. Društvom upravljaju Izvršni odbor i Skupština.

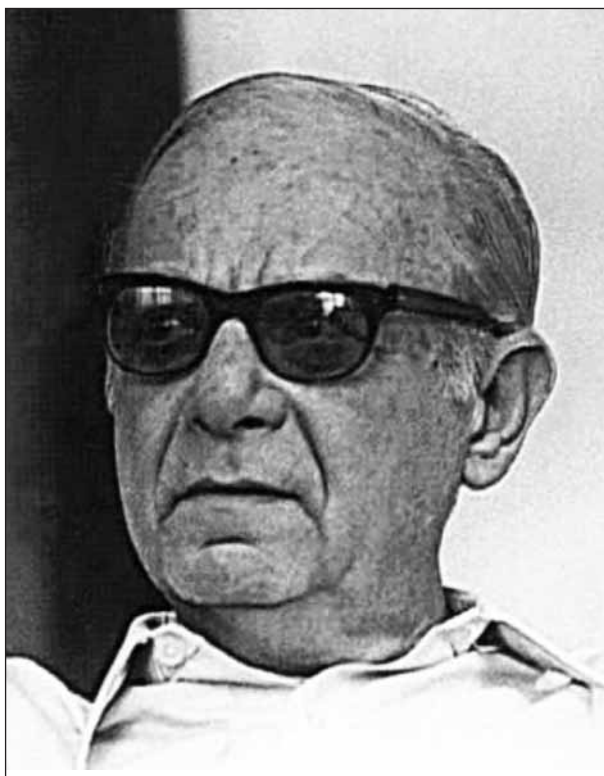
Društvo svoju aktivnost ostvaruje kroz rad više Komiteta i to za: nauku, edukaciju, kongresnu aktivnost, standardizaciju, organizaciju i tehnologiju rada laboratorijske službe, kontrolu kvaliteta, kao i menadžment kvalitetom i akreditaciju, saradnju sa industrijom, istorijat medicinske i kliničke hemije, etički komitet i komitet za saradnju sa IFCC, EFLM, BCLF i srodnim organizacijama u zemlji i inostranstvu.

U Društvu medicinskih biohemičara Srbije ostvaruje se redovno članstvo, pridruženo članstvo firmi i članstvo studenata (oko 700 članova). Takođe je izražena tendencija učlanjivanja drugih profila iz srodnih prirodnih i medicinskih disciplina.

Kao član svih relevantnih međunarodnih stručnih i naučnih organizacija za kliničku hemiju i laboratorijsku medicinu (IFCC, EFLM, BCLF) Društvo uspešno odgovara svojim zadacima na međunarodnom planu.

Profesionalne aktivnosti

Od svog osnivanja Društvo ostvaruje značajne aktivnosti u svim oblastima kliničke hemije, a shodno uputstvima i strateškom opredeljenju IFCC-a. Glavne aktivnosti Društva su na polju edukacije i organizacije laboratorijske službe, spoljašnje kontrole kvaliteta, kongresne i izdavačke delatnosti.

Prof. Dr. Ivan Berkeš

U saradnji sa Farmaceutskim fakultetom Društvo je izradilo programe edukacije na dodiplomskom i poslediplomskom nivou (magistarske, doktorske studije, specijalizacije) i to kroz 5-godišnje studije medicinske biohemije i 4-godišnje specijalističke studije.

Veoma značajnu ulogu u osnivanju specijalizacije iz medicinske biohemije u Jugoslaviji imao je Profesor Dr Ivan Berkeš, kao utemeljivač medicinske biohemije i kliničke enzimizacije.

Društvo medicinskih biohemičara Srbije sarađuje sa Ministarstvom zdravlja Srbije u organizaciji laboratorijske službe na svim nivoima zdravstvene zaštite (primarnom, sekundarnom i tercijernom) a u svrhu primene planova edukacije, organizacije, nabavke opreme itd.

Društvo medicinskih biohemičara Jugoslavije uvelo je 1965. godine program sprovođenja spoljašnje kontrole kvaliteta u laboratorijama pod nazivom YUNEQAS, koja se kasnije izvodila pod nazivom SNEQAS. Ovaj program omogućava procenu rada laboratorija i stalno poboljšanje istog u svim kliničko-biohemijskim laboratorijama u Srbiji.

Radi unapređenja i poboljšanja kvaliteta laboratorijske službe Društvo je zajedno sa Institutom za medicinsku biohemiju Kliničkog centra Srbije i Akreditacionim telom Srbije (ATS) 2000. godine otpočelo sa uvođenjem sistema menadžmenta

kvalitetom prema standardu ISO 9001 i akreditacije prema standardima ISO 17025 i ISO 15189.

Društvo medicinskih biohemičara Srbije radilo je aktivno na inicijativi i osnivanju **Komore biohemičara Srbije** kao profesionalne organizacije koja okuplja medicinske biohemičare kao zdravstvene radnike.

Izdavačka delatnost

Društvo ostvaruje značajnu izdavačku delatnost. Članovi Društva učestvovali su u pripremi niza stručnih uputstava iz oblasti medicinske biohemije na republičkom i ranije na federalnom nivou.

Preko 25 godina Društvo je izdavalo časopis *Jugoslovenska medicinska biohemija*, koji je 2007. godine preimenovan u *Journal of Medical Biochemistry*.

Društvo je takođe izdalo veći broj knjiga i monografija svojih članova.

Vredno je pomenuti monografiju *Razvoj medicinske biohemije u Jugoslaviji* autora N. Majkić-Singh, J. Đurđević i J. Kavarić u kojoj je opisan kompletan razvoj medicinske biohemije u našoj zemlji počev od srednjeg veka do danas.

U monografiji »*Srpska medicinska biohemija u 21. veku*« detaljno je opisan razvoj i značaj medicinske biohemije u našoj zemlji i saradnja sa svim međunarodnim organizacijama.

Posebno je značajna monografija *Centralna laboratorija – Institut za medicinsku biohemiju* u kojoj je opisan nastanak i razvoj centralne laboratorije, odnosno Instituta za medicinsku biohemiju Kliničkog centra Srbije.

DMBS ima značajnu saradnju sa članicama Balkanske federacije (BCLF) ali i kao članica EFLM u organizaciji 16 EFCC, odnosno EFLM simpozijuma za Balkanski region.

Kongresna aktivnost

Prvi stručni i naučni sastanak medicinskih biohemičara u Jugoslaviji održan je 1955. godine u Zagrebu, a prvi kongres medicinskih biohemičara

OC 577.1: 61

ISSN 0354-3447

JUGOSLOVENSKA MEDICINSKA BIOHEMIJA

Časopis Društva medicinskih biohemičara Srbije i Crne Gore
Official Journal of the Society of Medical Biochemists of Serbia and Montenegro

Godište: 24

Beograd, jul – septembar 2005

Broj: 3

SADRŽAJ – CONTENTS

ISTORIJAT – HISTORY

Nada Majkić-Singh
Društvo medicinskih biohemičara Srbije i Crne Gore – 50 GODINA POSTOJANJA I RADA
SOCIETY OF MEDICAL BIOCHEMISTS OF SERBIA AND MONTENEGRO 50 YEARS ANNIVERSARY 157

UVOD – INTRODUCTION

Uvod: Status
PISCC: ACTIONS ON EDUCATION, ORGANISATIONS AND QUALITY MANAGEMENT IN EUROPE 171

PREGLEDNI ČLANAK – REVIEW ARTICLE

Ruth Jansen
ECA: PRESENT AND FUTURE ACTIVITIES 173

Gerard F. B. Sanders
EDUCATION AND TRAINING PROGRAMMES OF THE IPCC IN CLINICAL CHEMISTRY
AND LABORATORY MEDICINE 181

William Huisman
ACCREDITATION 187

David Barrett
ISO 15189:2003 – A PRACTICAL TOOL FOR THE MANAGEMENT OF QUALITY
IN THE MEDICAL LABORATORY 189

Henk Pichard
EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT PROGRAMS: PAST, PRESENT AND FUTURE 201

Lothar Seifmann
ESTABLISHING REFERENCE LABORATORIES IN LABORATORY MEDICINE 203

OBAVEŠTENJA – TECHNICAL REPORTS

YUGOSLAV MEDICAL BIOCHEMISTRY

Volume: 24

Belgrade, July – September 2005

No: 3

Jugoslav Med Biochem 24 (3): 157–224, 2005

UDK 577.1: 61

ISSN 1452-8258

JOURNAL OF MEDICAL BIOCHEMISTRY

Published by
The Society of Medical Biochemists of Serbia
Belgrade

J Med Biochem

Vol. 29 • No 3 • 2010

Ната Мајкић-Singh • Јелена Ђурђевић • Јован Каварић

РАЗВОЈ МЕДИЦИНСКЕ БИОХЕМИЈЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ

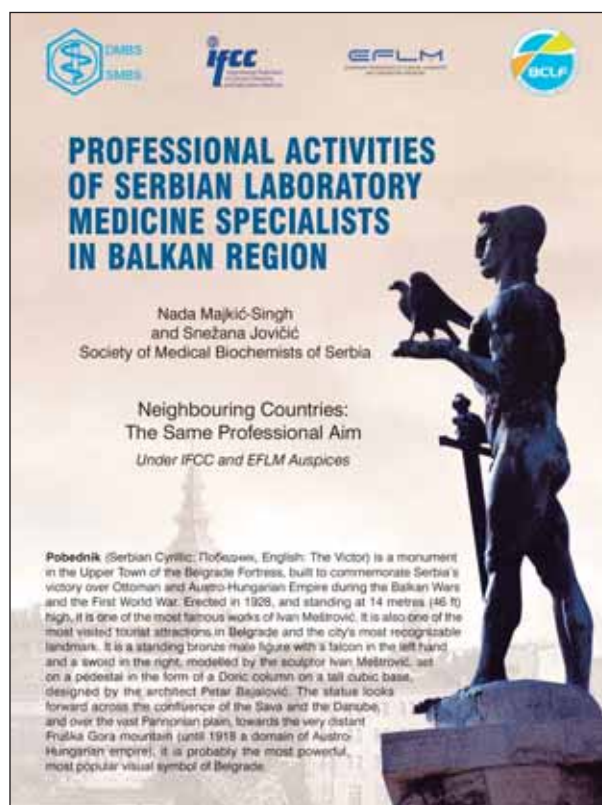
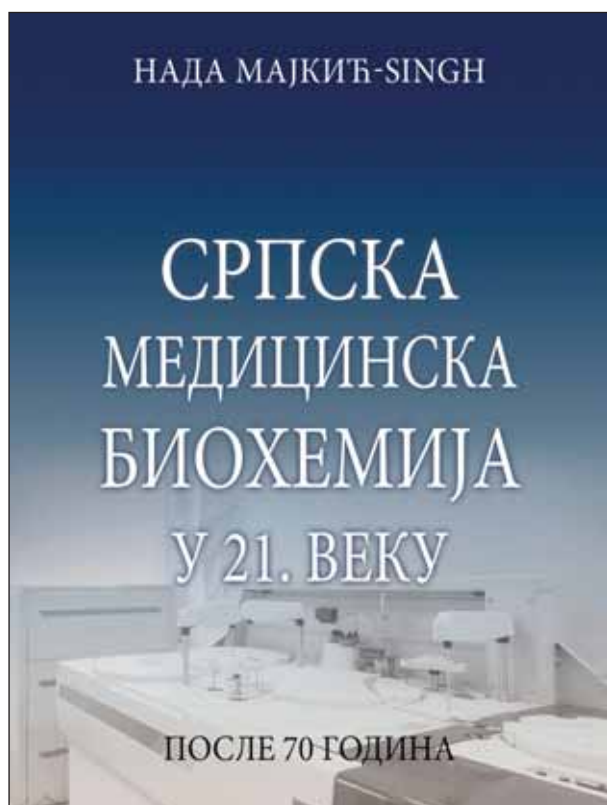

Nada Majkić-Singh

CENTRALNA LABORATORIJA & INSTITUT ZA MEDICINSKU BIOHEMIJU KLINIČKOG CENTRA SRBIJE

1952 – 2002

Jugoslavije održan je takođe u Zagrebu 1963. godine. Svaki novi kongres predstavljao je novi kvalitet i vidni napredak razvoja struke.

Danas Društvo redovno organizuje

- Kongrese (svake dve godine),
- Naučnu konferenciju »Profesor Ivan Berkeš« (svake godine),
- Novine u laboratorijskom medicini, kao i kurseve kontinuirane medicinske edukacije.

Kao članica Balkanske kliničko-laboratorijske federacije (BCLF) Društvo medicinskih biohemičara Srbije do sada je organizovalo tri kongresa Balkanske kliničko laboratorijske federacije i to Četvrti u Budvi (1996. godine), Jedanaesti (2003. godine) u Beogradu i Dvadeseti (2012. godine) u Beogradu. Plenarna predavanja sa oba kongresa štampana su u vidu monografije *Advances in Laboratory Medicine* (DMBJ, 1996. godina) i Jugoslovenskoj medicinskoj biohemiji (Vol. 23, broj 3, 2004. godina).

- Pod pokroviteljstvom IFCC-a i EFLM Društvo organizuje svake godine Symposium for Balkan Region
- Organizovano je šesnaest simpozijuma sa aktuelnim temama iz oblasti kliničke hemije i laboratorijske medicine
- Svi materijali su štampani u časopisu *Journal of Medical Biochemistry*

Značajna je monografija »Professional Activities of Serbian Laboratory Medicine Specialists in Balkan Region-Neighbouring Countries: The Same Professional Aim« autora N. Majkić-Singh i S. Jović u kojoj su opisana svih 16 Belgrade Symposium for Balkan region (Belgrade, 2022).

Do sada je Društvo medicinskih biohemičara Srbije organizovalo dvadeset i tri kongresa, a povodom 55-godišnjice osnivanja i rada Društvo je organizovalo XVII kongres medicinske biohemije i laboratorijske medicine i 6th EFCC Symposium for Balkan Region sa značajnim učešćem stručnjaka iz IFCC-a, EFCC i BCLF.

Naučni Fond »Profesor Ivan Berkeš«

Godine 1997. Društvo je ustanovilo **Fond i Naučnu konferenciju »Profesor Ivan Berkeš«** posvećenu osnivaču medicinske biohemije i kliničke hemije u Jugoslaviji i Srbiji, koja se svake godine održava u Beogradu (do sada je održano dvadeset i četiri naučne konferencije), a povodom kojih se dodeljuju nagrade najuspešnijim studentima Farmaceutskog fakulteta i to magistrima farmacije-medicinskim biohemičarima i magistrima farmacije. Biografije svih 60 dobitnika opisane su u monografiji *Naučni Fond »Profesor Ivan Berkeš« – Scientific Foundation »Professor Ivan Berkeš«* (Belgrade 2021).

Uručenje nagrade Fonda Vladimiru Dobričiću

Uručenje nagrade Fonda Jeleni Pantić

Druge aktivnosti

Društvo medicinskih biohemičara Srbije osnovo-
lo je **Fond »Magistra Milica Marković«** iz pijeteta
prema svom članu iz koga će Društvo dodeljivati
nagrade medicinskim biohemičarima za postignute
rezultate u struci, kao i uspešnim laboratorijama.

Primarius Milica Marković

Društvo ima *Centar za kontinuiranu medicinsku
edukaciju*, koji je zadužen za organizaciju i izvođenje
ove vrste edukacije za medicinske biohemičare.

Etički komitet Društva brine se o sprovođenju i
primeni etike i kodeksa svojih članova, dok *Komitet za
nagrade* prepoznaje i predlaže pojedince i organizaci-
je za priznanja Društva, koji su dali značajan doprinos
unapređenju kliničke hemije i laboratorijske medicine
u Srbiji i šire u svetu. DMBS dodeljuje *Povelje, Za-
hvalnice i Honorary Diplome*. Brojne nagrade dode-
ljene su članovima Društva za njihovo angažovanje i
unapređenje Društva. Društvo je dodelilo eminentnim
svetskim stručnjacima i kolegama Honorary Diploma
koji su nebrojeno puta sudelovali na kongresima
našeg Društva i podržavali njegovu aktivnost. Među
njima su Stoyan Danev, Viktor Blaton, Mario Plebani,
Jose M. Queralto, Mario Werner, Mathias M. Muler,
Jean-Cloud Libeer, Bernard Gouget, Graham H.
Beastall, Gerard Siest, Mauro Panteghini, Tomris
Ozben, Andrea Rita Horvath, Simone Zerah, David
Goldberg, Khosrow Adeli.

Prof. dr. Nada Majkić-Singh i Jon Čoban

Profesor Viktor Blaton

***Dodela priznanja povodom
Sedamdesetogodišnjice Društva***

Povodom obeležavanja Sedamdesetogodišnjice Društva medicinskih biohemičara 15. maja 2025. godine dodeljene su Povelje zaslužnim organizacijama koje su pomagale unapređenju rada Društva i Zahvalnice pridruženim članovima Društva:

Povelje zaslužnim organizacijama

Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Beogradu

Savezu farmaceutskih udruženja Srbije

Katedri za medicinsku biohemiju
Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Vojnomedicinskoj akademiji

Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu

Ministarstvu zdravlja Republike Srbije

Makleru

Ljubomiru Štrbcu

Timu medicinskih biohemičara studentske organizacije Farmaceutskog fakulteta

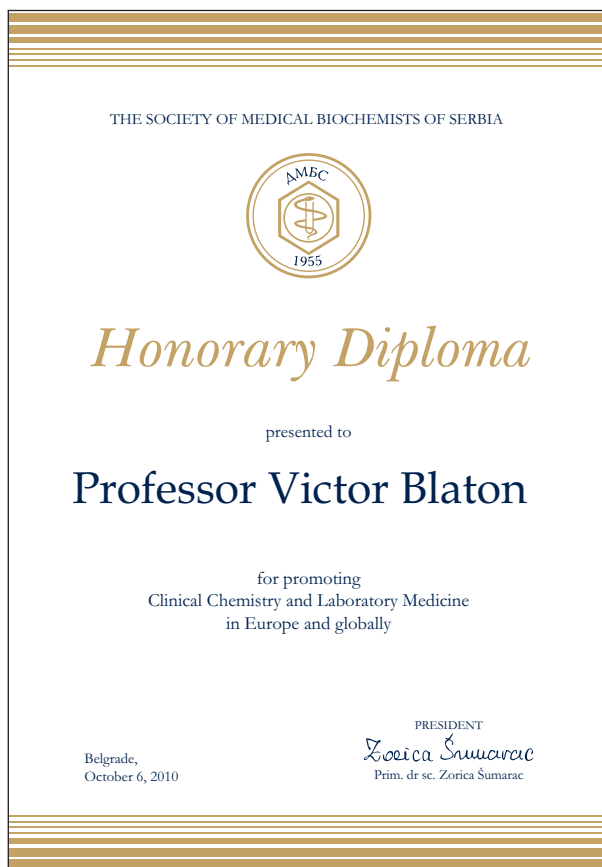
Crnogorskom društvu kliničke hemije i laboratorijske medicine

Udruženju medicinskih biohemičara Bosne i Hercegovine

Udruženju medicinskih biohemičara Republike Srpske

Udruženju medicinske biohemije i

Laboratorijske medicine Severne Makedonije

Zahvalnice pridruženim članovima DMBS

Makler

Abbott

Vicor

Roche

Euromedicina

Hermes-Pharma

Promedia

ДРУШТВО МЕДИЦИНСКИХ БИОХЕМИЧАРА СРБИЈЕ

70 ГОДИНА
ДРУШТВА МЕДИЦИНСКИХ БИОХЕМИЧАРА СРБИЈЕ

Повеља

Љубомиру Штрбцу,
директору фирме Маклер,
Београд

У знак признања и захвалности
за значајан допринос раду и развоју
Друштва медицинских биохемичара Србије

ДИРЕКТОР ДМБС

Проф. др Нада Мајкић-Сингх

У Београду,
15. мај 2025. година

ПРЕДСЕДНИК ДМБС

Доцент др Снежана Јовичић

ДРУШТВО МЕДИЦИНСКИХ БИОХЕМИЧАРА СРБИЈЕ

70 ГОДИНА
ДРУШТВА МЕДИЦИНСКИХ БИОХЕМИЧАРА СРБИЈЕ

Захвалница

HERMES-PHARMA d.o.o.

У знак признања и захвалности
за значајан допринос раду и развоју
Друштва медицинских биохемичара Србије

ДИРЕКТОР ДМБС

Проф. др Нада Мајкић-Сингх

У Београду,
15. мај 2025. година

ПРЕДСЕДНИК ДМБС

Доцент др Снежана Јовичић

Predsedavajuće: Nada Majkić-Singh, Neda Milinković

Predsednik DMBS Snežana Jovičić otvara skup

Nada Majkić-Singh pozdravlja skup

Učesnici skupa

Nada Majkić-Singh drži prezentaciju o Sedamdesetoj godišnjici DMBS

Nada Majkić-Singh drži prezentaciju o Sedamdesetoj godišnjici DMBS

Predsedavajući: Snežana Jovičić i Neda Milinković

Snežana Jovičić poziva dobitnike Povelja

Nataša Bogavac-Stanojević, dekan Farmaceutskog fakulteta

Branislava Miljković, predsednik SFUS

Aleksandra Stefanović, Katedra za medicinsku biohemiju FF

Bratislav Dejanović, Vojnomedicinska akademija

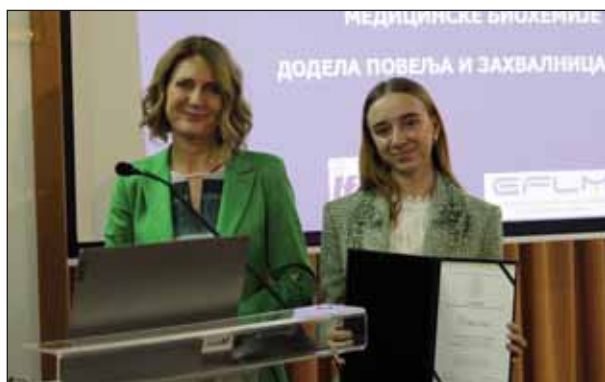
Marija Plješa Ercegovac, Medicinski fakultet

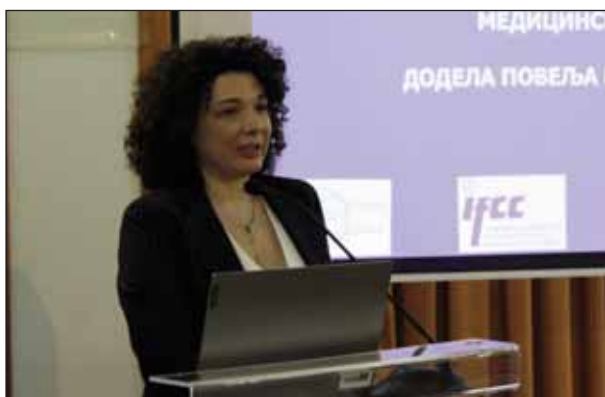
Mirsad Đerlek, državni sekretar MZRS

Ljubomir Štrbac, direktor firme Makler

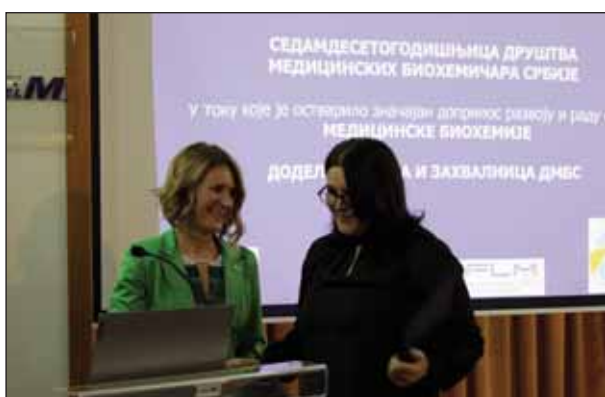
Anastasija Petrović, TMBSOFF

Tanja Antunović, predsednik CDKHLB

Jozo Ćorić, UMBBIH

Draženka Grubač, UMBRS

Ljubomir Štrbac, firma Makler

Neda Milinković i Isidora Crnčević, Abbott

Neda Milinković i Mira Panjković, Vicor

Neda Milinković i Vladana Hrabar, Roche

Neda Milinković i Mila Čaćić, Euromedicina

Neda Milinković i Vesna Opsenica, Hermes-Pharma

Ivana Moljković, Hotel M

Nada Majkić-Singh

Moto Društva